

เศรษฐกิจ' ธรรมศาสตร์ ตลาดวิชา

วิกฤติแรงงานไทย

อ.ดร. แก้วขวัญ ตั้งติพงศ์กุล

แรงงานนับเป็นปัจจัยการผลิตที่มีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจ โดยนโยบายของรัฐบาลชุดนี้ก็มุ่งเน้นที่นโยบายด้านแรงงานเป็นสำคัญ เช่น นโยบายค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาททั่วประเทศ หรือเงินเดือน 15,000 บาท สำหรับปริญญาตรี เป็นต้น

นโยบายเหล่านี้และแนวความคิดการที่จะเข้าเรียนระดับมหาวิทยาลัยของนักเรียนที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมถึงผลได้จากการศึกษาแสดงสัญญาณให้เห็นว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า รวมถึงนโยบายของภาครัฐที่ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้มากขึ้น เช่น การให้การอุดหนุนผู้เรียนผ่านทางมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และการให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาผ่านเงินทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา ปัจจัยต่างๆ ทั้งหมดนี้ส่งผลให้นักเรียนเลือกที่จะเรียนสายสามัญและสอบเข้าเพื่อเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาอย่างน้อยในช่วงเวลา 20 ปีที่ผ่านมา

จากปรากฏการณ์ข้างต้นส่งผลให้รัฐบาลรวมถึงนักเรียนเองต่างละเลยความสำคัญของการศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่เป็นการศึกษาเพื่อการนำไปประกอบอาชีพโดยเฉพาะอาชีพในด้านอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี โดยส่งผลให้จำนวนผู้เรียนในระดับ

อาชีวศึกษาลดลง ประกอบกับคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาที่เป็นที่ต้องการของนายจ้างมีอยู่อย่างจำกัด จึงส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพที่เป็นที่พึงประสงค์ ส่งผลให้ตลาดแรงงานของกลุ่มอาชีวศึกษานี้มีความจำเพาะเจาะจงและมีความแยกส่วนค่อนข้างสูง ทั้งที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า

ที่มา: เว็บไซต์

ผลสำรวจของธนาคารโลกพบว่า ธุรกิจในประเทศไทยประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานที่มีคุณสมบัติเป็นอันดับ 1 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ในประชาคมอาเซียน ทั้งที่แรงงานเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ โดยปัจจุบันนี้ ปัญหาการขาดแคลนแรงงานด้านปริมาณและคุณภาพเพิ่มความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ปัญหานี้ส่งผลต่อการพัฒนาโครงสร้างการ

เติบโตและความยั่งยืนเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ กระทรวงแรงงาน โดยกองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน เปิดเผยข้อมูลตำแหน่งงานที่ขาดแคลนสูงสุด 20 อันดับแรกนับจากเดือนมกราคมถึงกันยายน 2555 ประกอบไปด้วยอาชีพ แรงงานทั่วไป แรงงานด้านการผลิต พนักงานขาย พนักงานขายสินค้าประจำร้าน เสมียนพนักงานทั่วไป พนักงานขับรถยนต์ เจ้าหน้าที่คลังสินค้า พนักงานบัญชี พนักงานบริการลูกค้า แคชเชียร์ พนักงานดูแลความปลอดภัย ช่างไฟฟ้า ทั่วไปบริกร พนักงานเสิร์ฟ เจ้าหน้าที่การตลาด แรงงานด้านการประกอบ พนักงานขับรถบรรทุกและรถตู้ขนาดใหญ่ แม่บ้านประจำสำนักงาน ช่างเย็บผลิตภัณฑ์สิ่งทอสิ่งถักและเครื่องแต่งกาย แรงงานบรรจุ และช่างเชื่อมโลหะด้วยไฟฟ้า

ข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าตำแหน่งงานที่ขาดแคลนมาจากภาคการผลิตและภาคบริการ การขาดแคลนแรงงานมาจากความไม่สอดคล้องระหว่างอุปสงค์และอุปทานด้านทักษะและประสบการณ์ อันเป็นผลจากระบบการศึกษาผลิตแรงงานที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาด จำนวนนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีจำนวนมากกว่าปริมาณความต้องการของงานที่รองรับ ในขณะที่ความต้องการแรงงานในสายอาชีพหรืออาชีวศึกษามีความต้องการที่สูงมาก แต่จำนวนนักเรียนที่เข้ามาศึกษาในกิจกรรมต่างๆ ของอาชีวศึกษานั้นมีน้อยลงไปเรื่อยๆ ในแต่ละปี สาเหตุสำคัญของการตัดสินใจเลือกสายสามัญหรือสายอาชีวศึกษานั้นมาจากช่องว่างของระบบค่าตอบแทนที่แตกต่างกัน ค่านิยมของการเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และความเชื่อมั่นต่อสถาบันอาชีวศึกษา เป็นต้น

นอกจากระบบการศึกษาผลิตแรงงานที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแล้ว สาเหตุที่สำคัญอีกสาเหตุหนึ่งคือโครงสร้างของประชากรที่เปลี่ยนแปลงไป สัดส่วนของกำลังแรงงานในวัยทำงานจะมีแนวโน้มไปในทิศทางที่น้อยลง ในขณะที่สัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่สูงขึ้น สาเหตุเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อ

ความไม่สอดคล้องระหว่างอุปสงค์และอุปทานของตลาดแรงงานในระยะยาว

แนวทางแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงาน

และพัฒนาศักยภาพของแรงงานที่สำเร็จการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาอาจทำได้ในหลายลักษณะ เช่น การสร้างความร่วมมือในการวางแผนการผลิตแรงงานอาชีวศึกษาของภาคเอกชนและภาครัฐร่วมกัน โดยให้ภาคเอกชนที่เป็นผู้ใช้แรงงานมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด และทำให้รัฐทราบข้อมูลของภาคอุตสาหกรรม ทิศทางในการพัฒนา เป็นต้น

ที่มา: เว็บไซต์

ประเทศสิงคโปร์เป็นต้นแบบที่ดีของการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างรัฐและเอกชน ทำให้ดัชนีความสามารถในการแข่งขันของประเทศอยู่ในระดับที่สูงมาก อีกตัวอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษาที่ให้เอกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการกรณีของประเทศไทย เช่น โรงเรียนปัญญาภิวัฒน์ ที่ผลิตผู้สำเร็จการศึกษาและส่งเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยมุ่งเน้นที่ธุรกิจ ในเครือของบริษัท CP ที่เป็นผู้สนับสนุนโรงเรียน และรูปแบบของความเข้มข้นที่มากขึ้นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้เข้าสู่ตลาดแรงงานที่จำเพาะเจาะจง เช่น การให้ทุนการศึกษาในลักษณะพันธะสัญญาระหว่างผู้เรียนและภาคเอกชนผู้ให้ทุน

นอกจากนี้ การร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลกับเอกชน โดยสามารถวางกรอบการแก้ไขหรือนโยบายในภาพรวมก็ยังคงอาจเป็นอีกแนวทางนโยบายที่ช่วยบรรเทา

ปัญหา เช่น การพิจารณาการปรับค่าจ้างให้สอดคล้องกับ
ผลิตภาพของแรงงานอย่างมีระบบ และส่งสัญญาณทิศทาง
ความต้องการของตลาดแรงงาน รวมถึงการสร้างแผน
ยุทธศาสตร์หรือนโยบายที่สามารถนำแรงงานต่างด้าวมา
ทดแทนในภาคการผลิตและภาคบริการที่ขาดแคลนมาก
การสร้างระบบข้อมูลในการวางแผนกำลังคนของประเทศ
โดยร่วมมือกับสถานศึกษาและสถานประกอบการ การ
เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของตลาดแรงงานต่อ
สาธารณะ เป็นต้น

คอลัมน์เศรษฐ'ธรรมศาสตร์

มีวัตถุประสงค์เผยแพร่องค์ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์
สู่สาธารณะ โดยได้รับการสนับสนุนจากหนังสือพิมพ์
ประชาชาติธุรกิจ ดีพิมพ์บทความทุก 4 สัปดาห์
ท่านที่สนใจอ่านบทความย้อนหลังได้ที่ www.econ.tu.ac.th

ประสานงานและดำเนินการโดย
คณะทำงานสัมมนาและเผยแพร่
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
เลขที่ 2 ถนนพระจันทร์
พระนคร กรุงเทพฯ 10200